islamske smjernice

MIRELA TURULJA JAŠAREVIĆ

Naš Gospodar je Allah.

Naš poslanik je Muhammed s.a.v.s.

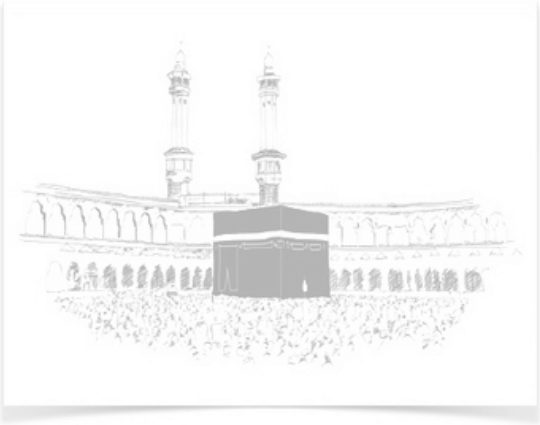

Naša vjera je islam.

Naša knjiga je Kur'an.

Naslov
ISLAMSKE SMJERNICE

Autor
Mirela Turulja Jašarević

Lektura
Ajla Begić

Štampa
Faceart d.o.o., Goražde

Izdavač
Autor

MIRELA TURULJA JAŠAREVIĆ

islamske smjernice

GORAŽDE, 2025.

SADRŽAJ

UVOD----------5

Prva smjernica----------6

Druga smjernica----------6

Treća smjernica----------7

Četvrta smjernica----------8

Islamske nauke----------10

Povezanost islamskih nauka s pitanjima (smjernicama) vjere----------11

ZAKLJUČAK----------13

LITERATURA----------14

Bera'a b. Azib prenosi od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: „Čovjek kada umre, u kaburu će mu biti postavljena pitanja od strane dva snažna meleka. Vjernici odgovaraju na kaburska pitanja na sljedeći način:

- 'Ko ti je Gospodar?' – 'Moj Gospodar je Allah!'
- 'Koja ti je vjera?' – 'Moja vjera je islam!'
- 'Ko ti je poslanik, tj. koji vam je čovjek poslan?' – 'Moj poslanik je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem!'

Nakon ova tri pitanja bit će pitan:

- 'I kako si saznao tj. kakvo ti je vjerovanje?' Odgovorit će: 'Čitao sam Allahovu knjigu i vjerovao u ono što piše.'"

Također, spomenut ćemo da će nevjernici i licemjeri na kaburska pitanja odgovarati na sljedeći način:

- „'Ko ti je Gospodar?' – 'Ah, ah, ne znam! (Čuo sam, narod je nešto govorio.)
- 'Koja ti je vjera?' – 'Ah, ah, ne znam!'
- 'Ko ti je poslanik, tj. koji vam je čovjek poslan?' – 'Ah, ah, ne znam!'"

Za nevjernike i licemjere nakon ova tri pitanja ne spominje se u hadisu sljedeći dodatak:

- I kako si ti to saznao tj. kakvo ti vjerovanje? ➢ Vjerovatno je razlog zašto se ne spominje ovaj dodatak u hadisu to što za nevjerstvo u Allaha nisu potrebni dokazi i izvori tj. nepostoje jer oni ne vjeruju i nemaju upute i objave.

I ova pitanja poznata su kao "tri kaburska pitanja"[1]

Iz hadisa izvodimo sljedeće smjernice:

1Abdullah b. Ahmed Ali Allaf el-Gamidi, *Iz kabura u Džennet ili Džehennem*,Visoki saudijski komitet za pomoć BiH,Sarajevo, 2001/1442, hadis na str. 14-17

- *Prva smjernica* – Spoznaj Gospodara
- *Druga smjernica* – Spoznaj vjeru
- *Treća smjernica* – Spoznaj Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem
- *Četvrta smjernica* – Spoznaj izvore vjere

U nastavku teksta objašnjenje je smjernica.

Prva smjernica

Prva smjernica

Spoznaj Gospodara

Naš je Gospodar Uzvišeni Allah.

"Tebe, Allaha, Gospodara svjetova, hvalimo" (al-Fatiha, 1)

Iman – vjerovanje u Uzvišenog Allaha, obuhvata sljedeće:

- vjerujemo da je samo Allah Tvorac i Gospodar svega (tevhidur-rububijje);
- vjerujemo da se samo Njemu može ibadet činiti (tevhidul-uluhijje);
- vjerujemo da samo Njemu pripadaju imena i svojstva savršenstva (tevhidul-esmai ves-sifat).[2]

Druga smjernica

Druga smjernica

Spoznaj vjeru

Islam je jedina ispravna vjera kod Allaha. "Allahu je prava vjera jedino islam..."(ali-Imran, 19)

---

2 Muhammed Nuajm Jasin, *Iman: temelji – suština – negacija,* Visoki saudijski komitet za pomoć BiH, Sarajevo, 2001/1442, str. 17

Stepeni vjere, na osnovu hadisa, su: islam, iman, ihsan.[3]

Islam je da svjedočiš da nema istinskog božanstva dostojnog obožavanja osim Allaha i da je Muhammed Allahov Poslanik, da uspostavljaš namaz, da izdvajaš zekat, da postiš ramazan i da obaviš hadždž, ako si to u mogućnosti da učiniš.

Iman je da vjeruješ u Allaha, Njegove meleke, Njegove knjige, Njegove poslanike, Sudnji dan i da vjeruješ u odredbu (kader), dobru i lošu.

Ihsan je da obožavaš Allaha kao da ga vidiš, jer, iako ti Njega ne vidiš, On tebe vidi.

Treća smjernica

Treća smjernica

Spoznaj Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem

Naš je poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, kojeg treba uzeti za uzora, voljeti ga i slijediti.

Allah je poslao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da upozorava na širk (politeizam, pripisivanje Allahu druga) i da poziva u tevhid (monoteizam, jednoboštvo, Jednoća Allaha). Živio je šezdeset i tri godine: prije poslanstva četrdeset godina, dok dvadeset i tri godine kao Vjerovjesnik i Poslanik.[4]

"Muhammed nije roditelj nijednome od vaših ljudi, nego je Allahov poslanik i posljednji vjerovjesnik - a Allah sve dobro zna." (al-Ahzab, 40)

3 Muslim,8.

4 Muhammed b. Abdulvehab, *Tri osnovna načela,* Povjereništvo za publikaciju i naučna istraživanja, Ministarstvo islamskih pitanja, vakufa, djelovanja i usmjerenja, 1430. po hidžri. str. 21

Četvrta smjernica

Spoznaj izvore vjere

Dužni smo se pokoriti Gospodaru Uzvišenom Allahu, tj. slijediti Njegovu knjigu Kur'an, zatim pokoriti se Allahovom Poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, i slijediti njegov sunnet (hadis), a navedene izvore pojašnjavaju nam učeni, tj. islamski učenjaci.

Kaže Uzvišeni Allah:

"O vjernici, pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku i predstavnicima vašim. A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku, ako vjerujete u Allaha i u onaj svijet; to vam je bolje i za vas rješenje ljepše." (en- Nisa, 59)

Tefsir navedenog ajeta jeste:

"O vjernici, pokoravajte se Allahu" – slijedite Kur'an;

"i pokoravajte se Poslaniku" – slijedite sunnet (hadis);

"i predstavnicima vašim" – svima nadređenima na ispravnim funkcijama, uovome slučaju islamskim učenjacima; u svemu što je u skladu pokornosti Allahu, jer nema pokornosti stvorenju u griješenju prema Allahu;

"A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku" – Kur'anu i sunnetu (hadisu); ako se desi razilaženje uvijek se vraćamo Kur'anu i sunnetu (hadisu);

"ako vjerujete u Allaha i u onaj svijet; to vam je bolje i za vas rješenje ljepše." – neslaganje i neznanje ostavite ako vjerujete u Allaha i u Onaj svijet, tj. obratite se Allahovoj Knjizi i sunnetu Allahovog

Poslanika; i za vas rješenje bolje i posljedice su ljepše, djelo je ljepše, a za to slijedi nagrada.[5]

Dužni smo se ugledati na naše dobre prethodnike (*selefus-salihin*) u tumačenju i razumijevanju vjere jer oni su najbolje shvatili i razumijeli vjeru. Naši dobri prethodnici (*selefus-salihin*) jesu tri najodabranije generacije muslimana, a to su: ashabi tabi'ini i tabi-tabi'ini.

Ashabi su drugovi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji su ga vidjeli i živjeli u njegovom vremenskom periodu, dok su tabi'ini generacija nakon njih, a nakon njih dolazi generacija tabi-tabi'ina.

Kada kažemo za nekoga da je *selefija*, to znači da se ugleda na dobre prethodnike (*selefus-salihin*) u tumačenju i razumijevanju vjere, što nam ukazuje da je *selefizam*[6] metod u shvatanju i primjeni vjerskih načela, doktriniranih i praktičnih.

Riječ *selef* znači prethodnik nečemu[7], za nešto što je bilo i prošlo vremenski, a kada se ovaj termin spominje u vjerskim tekstovima, misli se na naše dobre prethodnike (selefus-salihin).

---

5 Muhammed Nesib er-Rifa'i, *Tefsir ibn Kesir,* drugo izdanje,Visoki saudijski komitet za pomoć BiH, Sarajevo, 2002/1423. str. 287-288

6Safet Kuduzović, *Osnove islama – olakšano poimanje temelja vjere*, Stichting Hidžra, Sarajevo,2019, str. 51

7Safet Kuduzović, *Osnove islama – olakšano poimanje temelja vjere*, Stichting Hidžra, Sarajevo,2019, str. 50

Sve su islamske nauke nastale i razvile se iz postojećih i navedenih izvora (Kur'an i sunnet) radi lakšeg razumijevanja vjere. U nastavku ovoga teksta nabrojat ćemo islamske nauke i kazat ćemo koji je to predmet njihovog proučavanja:

- *Akida* je islamska nauka koja se bavi islamskim vjerovanjem, tj. imanskim ruknovima/šartovima kao i drugim pitanjima.
- *Fikh* je islamska nauka koja se bavi vjerskim obredima, tj. islamski ruknovi/šartovi, osim kelimei-šehadeta, jer on spada u oblast akide, i ova nauka bavi se i drugim pitanjima.
- *Hadis* je islamska nauka koja se bavi razumijevanjem govora Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.
- *Ahlak* (narav, moral, ćud) ili *edeb* (lijepo ponašanje, odgoj) islamska je nauka koja se bavi moralom, lijepim i odgojnim ponašanjem.
- *Sira* je islamska nauka koja se bavi proučavanjem biografije Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.
- *Tefsir* je islamska nauka koja se bavi tumačenjem Kur'ana.

U nastavku ovoga teksta pokazat ćemo vam *tabelarni prikaz* povezanosti islamskih nauka i navedenih pitanja vjere, koja su spomenuta u hadisu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Tabelarni prikaz 1:

Tri pitanja vjere:	**Islamske nauke koje obuhvataju pitanja:**
1. Gospodar Allah (Allahov govor – Kur'an)	*tefsir*
2. vjera islam (islam, iman, ihsan)	*akida, fikh*
3. Allahov Poslanik Muhammed, s.a.v.s. (*sunnet* – praktična primjena hadisa)	*hadis, sira, ahlak*

Kratko objašnjenje tabele br. 1

Tefsir je tumač Kur'ana, a nauku vežemo za prvo pitanje iz tabele, tj. Allahov govor – Kur'an. Ranije smo kazali da je *akida* nauka koja se bavi islamskim vjerovanjem, tj. imanskim ruknovima te tu nauku vežemo za drugo pitanje iz tabele, tj. pitanje vjere kao i *fikh* – islamsku nauku koja se bavi vjerskim obredima tj. islamskim ruknovima (pitanjima vjere), dok se *hadis* i *sira* vežu za treće pitanje iz tabele, tj. za Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Ahlak ili moral Allahovog Poslanika jeste Kur'an te navedenu nauku vežemo za treće pitanje iz tabele, jer time slijedimo Allahovog Poslanika,

sallallahu alejhi ve sellem, tj. sunnet a znamo da je Allahov Poslanik,sallallahu alejhi ve sellem, slijedio Kur'an te *ahlak* možemo vezati i za prvo pitanje iz tabele, ali smo u tabeli prikazali samo za treće pitanje.

Upitana je Aiša, radijallahu anha, kakav je moral bio Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pa je rekla: "Njegov moral (ahlak) bio je Kur'an." (Muslim, 746)

Tabelarni prikaz 2:

4. objašnjenje izvora islama – Kur'ana i sunneta (hadisa), koje objašnjavaju islamski učenjaci	*akida, fikh, hadis, ahlak, sira i tefsir*

Kratko objašnjenje tabele br. 2

Prosječnom (običnom) muslimanu i muslimanki može biti zbunjujuće kojoj islamskoj nauci pripadaju sljedeća pitanja: kupoprodaja (trgovina), bračno pravo, hidžab žene muslimanke te pitanja poput srčanog vjerovanja u Allaha i pitanja propisa obavljanja namaza, kao i ostala svakodnevna pitanja iz našeg života. Odgovor na spomenuta pitanja jednostavan je – pripadaju Kur'anu i sunnetu (hadisu). Drugim riječima, ne treba se zamarati kojoj islamskoj nauci pripadaju pitanja iz naše svakodnevnice, već je dovoljno slijediti Kur'an i sunnet (hadis). Ranije smo kazali da su se islamske nauke razvile kako bi nam olakšale razumijevanje i izučavanje vjere i da se islamskim naukama bave učeni, a nastale su i razvile se iz Kur'ana i sunneta (hadisa).

ZAKLJUČAK

Suština ove vjere jeste ono što je kazano u smjernicama kroz ove četiri, a to jeste da je Allah naš Gospodar, da je islam naša vjera te da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, naš Poslanik. Ova tri pitanja značajna su i za dunjaluk i za ahiret.

A nakon toga, dužni smo se pokoriti Allahu, tj. slijediti Allahovu knjigu – Kur'an i dužni smo se pokoriti Allahovom Poslaniku Muhmmedu i slijediti njegov primjer i uzeti ga za uzora, slijediti sunnet, odnosno hadis, a sve navedeno nam pojašnjavaju islamski učenjaci uz poznavanje stepena vjere, a to su: islam, iman i ihsan.

Dužni smo se ugledati na naše dobre prethodnike (*selefus-salihin*) u tumačenju i razumijevanju vjere. Sve islamske nauke nastale su i razvile se iz postojećih i navedenih izvora radi lakšeg razumijevanja vjere, tj. iz Kur'ana i sunneta, a to smo pokazali u tabelarnom prikazu u ovome radu.

LITERATURA

- Abdullah b. Ahmed Ali Allaf el-Gamidi, *Iz kabura u Džennet ili Džehennem*,Visoki saudijski komitet za pomoć BiH,Sarajevo, 2001/1442.
- Jahja ibn Šeref en-Nevevi, Ibn Redžeb el-Hanbeli, *40 Nevevijevih hadisa sa dodatkom od Ibn Redžeba*,UG Prijatelj,Živinice, 2018.
- *Kur'an s prevodom*, Besim Korkut
- Muslim b. el-Hadždžadž el-Kušejri, *Muslimova zbirka hadisa s komentarom* ***II***, Islamski pedagoški fakultet u Zenici, Centar za proučavanje orijentalne civilizacije i kulture, Zenica i Novi Pazar,2015.
- Muhammed Nuajm Jasin, *Iman: temelji – suština – negacija,* Visoki saudijski komitet za pomoć BiH, Sarajevo, 2001/1442.
- Muhammed b. Abdulvehab, *Tri osnovna načela,* Povjereništvo za publikaciju i naučna istraživanja, Ministarstvo islamskih pitanja, vakufa, djelovanja i usmjerenja, 1430. po hidžri.
- Muhammed Nesib er-Rifa'i, *Tefsir ibn Kesir,* drugo izdanje,Visoki saudijski komitet za pomoć BiH, Sarajevo, 2002/1423.
- Safet Kuduzović, *Osnove islama – olakšano poimanje temelja vjere*, Stichting Hidžra, Sarajevo,2019.